

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBĄ IR LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS PRAVIENIŠKIŲ 2-AJĮ KALĖJIMĄ

2024-07-03 Nr. 4D-2024/1-295
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. kovo 27 d. gavo X (toliau ir citatose ir – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 2-ojo kalėjimo (toliau ir citatose – Pravieniškių 2-asis kalėjimas, PK) ir Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau ir citatose ir – LKT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) atitinkamai netinkamai nagrinėjant prašymą ir skundą dėl nesudaromos galimybės gyventi kartu su kitu nuteistuoju (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. „[...] Jau nemažai laiko yra praėję [...] kaip esu laikomas Pravieniškių 2-ajame kalėjime – kameroje vienas [...], man yra liūdna, nėra išvis su kuo pasikalbėti (administracija neleidžia) [...]. Vieno pokalbio metu administracijos darbuotojas man pareiškė, kad sėdėti vienoje kameroje su kitu nuteistuoju esą man negalima dėl mano atžvilgiu naudojamų spec. priemonių – antrankių. [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).“

2.2. „[...] 2023-10-03 pateikiau skundą Pravieniškių 2-ojo kalėjimo viršininkui, kuriame aiškiai suformulavau klausimą: „ar turiu teisę būti laikomas kartu su kitu nuteistuoju vienoje kameroje ar tokios teisės netusiu?“. Šis mano skundas [...] užregistruotas reg. Nr. NPS-23-19930 [...]. Į mano skundą Pravieniškių 2-asis kalėjimas atsakė 2023-10-26 [...] reg. Nr. SN-23-2671[...]. [...] atsakyme nėra atsakoma pagal mano skundo turinį [...]“

2.3. „[...] Pareiškėjas 2023-11-15 pateikė skundą Lietuvos kalėjimų tarnybai [...]. Savo skunde LKT nurodžiau, kad Pravieniškių 2-ojo kalėjimo administracija man nepateikia jokių motyvų ir jokių adekvačių išaiškinimų dėl ko konkrečiai man draudžiama sėdėti vienoje kameroje kartu su kitu nuteistuoju. LKT pateikė atsakymą 2023-12-07 reg. Nr. 2S-2948 [...], kuriame apsiribojo formaliu atsakymu [...], tačiau LKT visiškai neįvertino Pravieniškių 2-ojo kalėjimo man pateikto atsakymo turinio. [...]“

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2024 m. balandžio 2 d. raštu Nr. 4D-2024/1-295/3D-656 kreipėsi į LKT

prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

LKT 2024 m. balandžio 18 d. raštu Nr. 1S-2561 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. „[...] Pareiškėjas į Pravieniškių 2-ojo kalėjimo viršininką dėl teisės būti laikomam vienoje kameroje su kitu nuteistuoju kreipėsi su 2023-10-03 skundu Nr. NPS-23-19930 (kopija pridedama), į kurį atsakymas pateiktas Pravieniškių 2-ojo kalėjimo viršininko 2023-10-26 raštu Nr. SN-23-2671 (kopija pridedamos).“

4.1.1. LKT pateikė ir Pareiškėjo 2023 m. spalio 3 d. skundo kopiją, skunde Pareiškėjas prašė išaiškinti, ar jis turi teisę šiuo metu būti laikomas kartu su kitu nuteistuoju vienoje kameroje, ar iš jo ši teisė atimta.

4.1.2. LKT pateikė ir PK 2023 m. spalio 26 d. raštu Nr. SN-23-2671 teikto atsakymo Pareiškėjui kopiją, atsakyme nurodyta: „[...] Atsakydami į Jūsų skundą informuojame, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2022 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1R-444 patvirtintų laisvės atėmimo vietų įstaigos vidaus tvarkos taisyklių IV skyriaus nuostatomis, Įstaigos viršininko sprendimu sudarytos komisijos nariai, skirstydami nuteistuosius į būrius (kambius) laikosi nuteistųjų izoliuoto laikymo reikalavimų, atsižvelgdami į jų nusikalstamo elgesio riziką, neigiamos įtakos jiems ar kitiems nuteistiesiems riziką, sveikatos būklę, amžių, gebėjimus užsiimti darbine veikla, psichologines savybes bei kitas asmenines savybes.

Pažymėtina, kad administracinių teismų praktikoje ne kartą pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodeksas (toliau – LR BVK) ir jį įgyvendinantys poįstatyminiai teisės aktai nenumato nuteistųjų galimybės pasirinkti su kuo atlikti laisvės atėmimo bausmę, nes tai gali prieštarauti LR BVK įtvirtintiems pataisos režimo tikslams. [...]“.

4.2. „[...] į LKT direktorių dėl galimai negauto aiškaus atsakymo į savo 2023-10-03 skundą Nr. NPS-23-19930 Pareiškėjas kreipėsi su 2023-11-15 skundu (reg. 2023-11-16, Nr. 2G-2718). Atsakymas į šį skundą pagal kompetenciją pateiktas LKT Veiklos analizės ir kontrolės skyriaus 2023-12-07 raštu Nr. 2S-2948 (kopijos pridedamos).“

4.2.1. LKT pateikė 2023 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. 2S-2948 Pareiškėjui adresuoto atsakymo kopiją, atsakyme nurodyta: „[...] 2023-10-03 pateikėte Pravieniškių 2-ojo kalėjimo viršininkui adresuotą skundą (registracijos Nr. NPS-23-19930), kuriame prašėte atsakyti, ar turite teisę būti laikomas vienoje kameroje su kitu nuteistuoju. Dokumentų valdymo bendrosios informacinės sistemos DBSIS Pravieniškių 2-ojo kalėjimo administruojamos paskyros duomenimis, į Jūsų prašymą atsakymas pateiktas Pravieniškių 2-ojo kalėjimo 2023-10-26 raštu Nr. SN-23-2671 *Atsakymas į skundą*. Su sprendimu Jūs supažindintas 2023-10-26.

Jūsų 2023-11-15 skundai dėl negautų atsakymų į Pravieniškių 2-ojo kalėjimo viršininkui [...] ir 2023-10-03 teiktus skundus yra nepagrįsti. [...]“.

4.3. „[...] laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų laikymas atskirai yra reglamentuotas Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau – BVK) 74 straipsnyje. Šio straipsnio 3 dalyje numatyta, kad nuteistieji vieni nuo kitų izoliuojami arba atskirai laikomi ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro nustatyta tvarka atskirai vieni nuo kitų gali būti laikomi ir kiti, BVK 74 straipsnio 1 dalyje nenurodyti, nuteistieji. Teisės aktai nereglamentuoja, kad nuteistieji laisvės atėmimu iki gyvos galvos būtų laikomi atskirai nuo terminuotą laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų, todėl formaliai Pareiškėjas galėtų būti laikomas vienoje kameroje su kitu nuteistuoju. Tačiau Pravieniškių 2-ojo kalėjimo administracija, atsižvelgdama į LKT Kriminalinės žvalgybos valdybos Kriminalinės žvalgybos skyriaus vyresniojo tyrėjo pateiktą rekomendaciją, kuria siūloma „<...> užtikrinti, kad minėtas nuteistasis neturėtų jokio fizinio kontakto su kitais nuteistaisiais, atliekančiais laisvės atėmimo bausmę iki gyvos galvos, o įstaigos personalui imtis visų įmanomų saugumo priemonių bendraujant su X“, ir 2023-08-22 tarnybinį pranešimą Nr. LV(2)-278, kuriame nurodoma, jog „<...> turima duomenų, kad nuteistasis X formuoja neigiamą elgesį kitų nuteistųjų ir pareigūnų atžvilgiu, todėl būtina sustiprinti nuteistojo priežiūros ypatumus siekiant užtikrinti

visuomenės saugumą“, siekdama užtikrinti veiksmingą kitų nuteistųjų priežiūrą ir saugumą, priėmė sprendimą Pareiškėjo vienoje kameroje su kitais nuteistaisiais nelaikyti.“

4.4. „[...] Pravieniškųjų patalpos namų-atvirosios kolonijos (toliau – PPN-AK) direktoriaus 2022-08-16 įsakymu Nr. 2-2413 „Dėl nuteistojo X įrašymo į linkusių užpulti ir pabėgti įskaitą“ (pakeistas PPN-AK direktoriaus 2022-11-14 įsakymu Nr. 2-3491, kopijos pridedamos) Pareiškėjas buvo įtrauktas į linkusių pabėgti, sukčiauti ar užpulti asmenų įskaitą, dėl jo taip pat priimti PPN-AK direktoriaus 2022-08-24 įsakymas Nr. 2-2518 „Dėl antrankių naudojimo nuteistojo X atžvilgiu“ ir Pravieniškųjų 2-ojo kalėjimo viršininko 2023-08-25 sprendimas Nr. NĮ-23-1478 „Dėl antrankių naudojimo nuteistojo X atžvilgiu“ (kopijos pridedamos).

Pažymime, kad Pareiškėjas PPN-AK direktoriaus 2022-08-16 įsakymu Nr. 2-2413 į linkusių pabėgti, sukčiauti ar užpulti asmenų įskaitą buvo įtrauktas atsižvelgiant į PPN-AK Saugumo valdymo skyriaus specialisto 2022-08-08 tarnybinį pranešimą Nr. 42-15764 (kopija pridedama), kuriame nurodoma: „<...> gautas 2022 m. rugpjūčio 4 d. Kriminalinės žvalgybos skyriaus vyresniojo tyrėjo tarnybinis pranešimas LV-4237, kuriame informuojama, jog Kriminalinės žvalgybos skyriuje turima duomenų apie tai, jog X nužudė kitą nuteistąjį bei gali įvykdyti tokį patį ar panašų nusikaltimą prieš kitą nuteistąjį ar pareigūną <...>“. PPN-AK direktoriaus 2022-08-24 įsakymas Nr. 2-2518 buvo priimtas vadovaujantis Saugaus elgesio taisyklėmis (toliau – Taisyklės), patvirtintomis Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2021 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. V-135 (redakcija, patvirtinta Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2022 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-232) (kopija pridedama), atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjo elgesys kėlė grėsmę darbuotojų ir kitų asmenų saugumui. Taisyklių 27 punkte nurodoma, kad „suimtieji (nuteistieji), kurių elgesys bausmės atlikimo metu kelia grėsmę darbuotojų ir (ar) kitų asmenų saugumui, Įstaigos direktoriaus motyvuotu įsakymu (nustatant laikotarpį, lydėjimo vietas ir pan.) lydimi uždėjus antrankius“. Priimdamas pirmiau nurodytą įsakymą, PPN-AK direktorius atsižvelgė į PPN-AK Antrojo sektoriaus Saugumo valdymo specialisto 2022-08-12 tarnybinį pranešimą Nr. 42-15764 (kopija pridedama), kuriame atkreipiamas dėmesys į Pareiškėjo keliamą pavojų, kadangi jis 2022-08-16 PPN-AK direktoriaus įsakymu buvo įtrauktas į linkusių pabėgti, sukčiauti ar užpulti asmenų įskaitą (kopija pridedama), taip pat nurodoma, kad turima duomenų apie tai, jog Pareiškėjas nužudė kitą nuteistąjį bei gali įvykdyti tokį patį ar panašų nusikaltimą prieš kitą nuteistąjį ar pareigūną. Tarnybiniame pranešime pateikiamas ir PPN-AK Resocializacijos skyriaus vyresniojo psichologo siūlymas apsvarstyti nuteistojo priežiūros ypatumus siekiant užtikrinti visuomenės saugumą bei pateikiami kiti duomenys, patvirtinantys, jog Pareiškėjas kelia grėsmę darbuotojų ir (ar) kitų asmenų saugumui.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau ir – BVK):

74 straipsnio „Laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų laikymas atskirai“:

1 dalis – „Nuteistieji atskirai vieni nuo kitų turi būti laikomi: 1) vyrai – atskirai nuo moterų; 2) nepilnamečiai – atskirai nuo pilnamečių; 3) nuteistieji – atskirai nuo arešto bausmę atliekančių nuteistųjų; 4) buvę ir esami valstybės politikai, teisėsaugos, teismų, prokuratūros, kontrolės, valdžios ir valdymo institucijų pareigūnai, pirmąjį kartą atliekantys laisvės atėmimo bausmę, – atskirai nuo kitų nuteistųjų. [...]“.

3 dalis – „Nuteistieji vieni nuo kitų izoliuojami arba atskirai laikomi ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka. Teisingumo ministro nustatyta tvarka atskirai vieni nuo kitų gali būti laikomi ir kiti, šio straipsnio 1 dalyje nenurodyti, nuteistieji.“

100 straipsnio „Bausmių vykdymo sistemos pareigūnų ir antstolių veiksmų ir jų priimtų sprendimų apskundimo tvarka“:

1 dalis – „Viešųjų darbų, laisvės apribojimo, arešto ir laisvės atėmimo bausmes vykdančių įstaigų pareigūnų veiksmai ir jų priimti sprendimai per vieną mėnesį gali būti skundžiami atitinkamą bausmę vykdančios įstaigos direktoriui. Bausmę vykdančios įstaigos direktorius šį skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo jo gavimo dienos, o kai dėl skundo atliekamas tyrimas, – per dvidešimt darbo dienų nuo tyrimo pabaigos dienos.“

2 dalis – „Šio straipsnio 1 dalyje nurodytą bausmę vykdančios įstaigos direktoriaus veiksmai ir sprendimai per dvidešimt dienų nuo jų įteikimo dienos gali būti skundžiami apygardos administraciniam teismui. [...]“

6. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau ir – VAI):

3 straipsnis „Viešojo administravimo principai“ – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;“.

10 straipsnio „Administracinių sprendimų priėmimas“ 5 dalis – „Administraciniame sprendime turi būti nurodyta: 1) administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; 2) administracinio sprendimo data; 3) administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; 4) atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; 5) administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; 6) administracinio sprendimo motyvai; 7) administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; 8) administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.“

11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 1 dalis – „Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

7. *Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):*

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktualių klausimų atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.“

Teismų praktika

8. *Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau ir – LVAT) 2014 m. balandžio 9 d. aprobuotame Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, nagrinėjant bylas dėl bausmių vykdymo ir kardomojo suėmimo institucijų, įstaigų ir pareigūnų veiksmų ir sprendimų viešojo administravimo srityje, apibendrinime yra nurodęs:*

„Šio teisinio reguliavimo kontekste teisėjų kolegija pažymėjo, kad Pataisos namai ir Kalėjų departamentas prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, kaip viešojo administravimo subjektai, be minėtų specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, pavyzdžiui: įstatymo viršenybės, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principus (Viešojo administravimo įstatymo 3 str. 1 p.) (2012 m. gruodžio 20 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A822-3206/2012). Laisvės atėmimo institucijų sprendimuose turi būti aiškiai nurodyti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis pagrįsti sprendimo motyvai, kurie, be kita ko, atitiktų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje numatytus reikalavimus (2011 m. balandžio 19 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A143-2876/2011).“

9. 2021 m. gruodžio 8 d. administracinės bylos Nr. eA-3183-789/2021 nutartyje LVAT konstatavo:

„Valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais. Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. kovo 4 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A552-385/2014, 2017 m. balandžio 10 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-322-552/2017, 2017 m. spalio 26 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-4221-502/2017). Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. sausio 8 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1-502/2015, 2015 m. kovo 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-1069-502/2015).“

Tyrimo išvados

10. Pareiškėjas Skunde nurodo, jog 2023 m. spalio 3 d. kreipėsi į PK prašydamas paaiškinti, ar turi teisę būti laikomas su kitu nuteistuoju, tačiau gavo jo netenkinantį atsakymą, tuomet šį atsakymą 2023 m. lapkričio 15 d. apskundė LKT, tačiau pateiktas atsakymas į skundą taip pat nebuvo informatyvus, jame nepateikti atsakymai į Pareiškėjo keltus klausimus.

11. Viešojo administravimo subjektas taip pat yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, tarp jų ir nuostatų, susijusių su skundų nagrinėjimu iš esmės.

Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – LKT), pagal jam suteiktus įgaliojimus galintis spręsti asmens prašyme (skunde) nurodytas problemas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų, kurie reiškia, kad viešojo administravimo

subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

12. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su 2023 m. spalio 3 d. prašymu (reg. 2023 m. spalio 3 d. Nr. NPS-23-19930) dėl galimybės būti laikomam su kitu nuteistuoju vienoje kameroje kreipėsi į PK. PK 2023 m. spalio 26 d. pateikė atsakymą Nr. SN-23-2671. Jame cituojamos teisės aktų nuostatos apie nuteistųjų izoliuoto laikymo ypatumus bei atkreiptas dėmesys į teismų praktiką, kuri konstatuoja, kad teisės aktai nenumato nuteistųjų galimybės pasirinkti, su kuo atlikti laisvės atėmimo bausmę (šios pažymos 4.1.2 papunktis).

Pažymėtina, kad prašymai turi būti nagrinėjami vadovaujantis VAĮ ir Taisyklių nuostatomis. Atsakant į prašymus, be kitų reikalavimų, bene svarbiausias reikalavimas yra į prašymą atsakyti pagal jo turinį (šios pažymos 7 punktas).

Seimo kontrolierė pastebi, kad PK pateiktame atsakyme neužsimenama apie tai, ar Pareiškėjas gali būti laikomas su kitu nuteistuoju, ar ne (tai, ko Pareiškėjas ir klausė savo kreipimesi), neanalizuojama konkreti Pareiškėjo situacija, atsakymas daugiau deklaratyvaus pobūdžio, neanalizuojamos faktinės aplinkybės. Atsakyme tinkamai nurodyta apskundimo tvarka. Įvertinus PK pateikto atsakymo į Pareiškėjo prašymą turinį, konstatuotina, kad atsakymas nėra išsamus, jame nėra pateiktas motyvuotas ir pagrįstas atsakymas į Pareiškėjo prašyme keltą klausimą, t. y. į Pareiškėjo prašymą nebuvo atsakyta atsižvelgiant į jo turinį.

13. Pareiškėjas PK pateiktą atsakymą (2023 m. spalio 26 d. Nr. SN-23-2671) 2023 m. lapkričio 15 d. skundu reg. Nr. NPS-23-22988 apskundė LKT, savo skunde Pareiškėjas nurodė, kad negavo aiškaus ir motyvuoto atsakymo į PK teiktą prašymą. LKT, išnagrinėjusi skundą, 2023 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. 2S-2948 pateikė atsakymą, kuriame pateikta informacija apie tai, kada Pareiškėjas buvo supažindintas su atsakymu, ir konstatuota, kad Pareiškėjo skundas yra nepagrįstas.

Seimo kontrolierė, įvertinusi LKT pateikto atsakymo į Pareiškėjo skundą turinį, nustatė, kad LKT, nagrinėdama Pareiškėjo skundą, nenagrinėjo Pareiškėjo iškeltos problemos, nevertino, ar PK atsakė į Pareiškėjo keltą klausimą, neatsižvelgė į pateiktas faktines aplinkybes, atsakyme taip pat nenurodytos jokios skundo nagrinėjimui įtakos turėjusios aplinkybės ar teisės aktai. Seimo kontrolierė ypač atkreipia atsakingų pareigūnų dėmesį į tai, kad skundo nagrinėjimo metu buvo nukrypta nuo Pareiškėjo skundo esmės – nepateikto aiškaus ir motyvuoto atsakymo į keliamą klausimą, pateikiant tik formalų ir neatitinkantį skundo turinio atsakymą, atsakant į skundą buvo nurodyta, kad Pareiškėjas buvo supažindintas su atsakymu (t. y. jį gavo) ir todėl skundas yra nepagrįstas. Nustatyta, kad apskundimo tvarka nurodyta tinkamai.

Seimo kontrolierė vertina, kad toks LKT atsakymas neatitinka administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų (šios pažymos 6 punktas), yra neišsamus, nemotyvuotas ir nepagrįstas, neatsakyta į skunde keliamus klausimus.

14. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad tiek PK, tiek ir LKT, nagrinėdami Pareiškėjo atitinkamai 2023 m. spalio 3 d. prašymą bei 2023 m. lapkričio 15 d. skundą, nesilaikė gero administravimo reikalavimų, t. y. nesivadovavo VAĮ nustatytais išsamumo, objektyvumo principais bei VAĮ ir Taisyklių nuostatomis (nenurodyti administracinio sprendimo motyvai, neatsakyta į skunde keltus klausimus, atsakymas pateiktas neišsamus, neatitinkantis skundo turinio, nevertintos faktinės aplinkybės, nepateikti teisės aktai, kuriais buvo remtasi nagrinėjant skundą). Todėl Skundas dėl Pareiškėjo 2023 m. spalio 3 d. prašymo PK bei 2023 m. lapkričio 15 d. skundo LKT netinkamo nagrinėjimo pripažįstamas pagrįstu.

15. Skunde Pareiškėjas taip pat nurodo, kad jam nepagrįstai yra ribojama galimybė būti laikomam su kitu nuteistuoju.

Skundo tyrimo metu LKT Seimo kontrolieriui pateiktą paaiškinimą, kuriame nurodė, kad vadovaujantis BVK 74 straipsnio nuostatomis Pareiškėjas formaliai galėtų būti laikomas vienoje kameroje su kitu nuteistuoju, tačiau PK administracija, atsižvelgdama į LKT Kriminalinės žvalgybos valdybos pateiktą rekomendaciją, kuria siūloma „[...] užtikrinti, kad minėtas nuteistasis neturėtų jokio fizinio kontakto su kitais nuteistaisiais, atliekančiais laisvės atėmimo bausmę iki gyvos galvos, o įstaigos personalui imtis visų įmanomų saugumo priemonių bendraujant su X“, ir 2023 m. rugpjūčio 22 d. tarnybinį pranešimą Nr. LV(2)-278, kuriame nurodoma, jog „[...] turima duomenų, kad nuteistasis [...] formuoja neigiamą elgesį kitų nuteistųjų ir pareigūnų atžvilgiu, todėl būtina sustiprinti nuteistojo priežiūros ypatumus siekiant užtikrinti visuomenės saugumą“, siekdama užtikrinti veiksmingą kitų nuteistųjų priežiūrą ir saugumą, priėmė sprendimą Pareiškėjo vienoje kameroje su kitais nuteistaisiais nelaikyti.

Iš pateiktos informacijos matyti, kad sprendimas laikyti Pareiškėją kameroje vieną priimtas dėl atsakingų pareigūnų nustatytos grėsmės. Pažymėtina, kad Seimo kontrolieriai pagal kompetenciją nevertina nuteistųjų (taip pat ir Pareiškėjo) keliamos grėsmės ir nepriima su tuo susijusių administracinių sprendimų. Tokio pobūdžio sprendimus, nesutikdamas su jais, Pareiškėjas turėtų skųsti teismui įstatymų nustatyta (ir pačiame sprendime nurodyta) tvarka.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

16. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 2-ojo kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2023 m. spalio 3 d. prašymo netinkamu nagrinėjimu, ir Lietuvos kalėjimų tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2023 m. lapkričio 15 d. skundo netinkamu nagrinėjimu, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

17. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui rekomenduoja pateikti Pareiškėjui išsamų atsakymą į 2023 m. spalio 3 d. prašymą.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė